

ת"פ 14218/05/16 - מדינת ישראל נגד משה חורב

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 14218-05-16 מדינת ישראל נ' חורב
תיק חיצוני: 510319/2015

בפני
המאשימה
כבוד השופט ד"ר אוהד גורדון
מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים - גב' ש' כפרי,
מתמחה
נגד
הנאשם
משה חורב ע"י עו"ד א' בר צבי

הכרעת דין

החלטתי לזכות את הנאשם מן העבירה של תקיפת עובד ציבור, ולהרשיעו בהפרת צו פיקוח.
האישום וגדר המחלוקת

1. כתב האישום מייחס לנאשם עבירות של תקיפת עובד ציבור, לפי סעיף 382א(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ושל הפרת צו פיקוח, לפי סעיף 22(א) לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק הפיקוח"). כפי הנטען, כנגד הנאשם ניתן צו פיקוח שבין היתר חייבו לשתף פעולה עם קצין הפיקוח ולקבל את אישורו למקום עבודה. עוד נטען כי ביום 24.11.15 בשעה 12:30 או בסמוך לה הפר הנאשם את הצו כאשר, ללא אישור כנדרש, הקים דוכן והציע ספרים למכירה ב"מכון לב" בירושלים. קצין הפיקוח מר שלומי בן יאיר (להלן: "שלומי") הגיע למקום, הזדהה בפני הנאשם והבהיר לו שהוא מפר את הצו, ואז צעק הנאשם על שלומי שאינו יכול לאסור עליו דבר, החל לפנות את הדוכן וצעק "תעשה מה שאתה רוצה, אני הולך". שלומי הודיע לנאשם שהוא מעוכב ועליו להמתין לבוא המשטרה, אך הנאשם התעלם ונכנס לרכבו. שלומי תפס בדלת הרכב וביקש מהנאשם לא לעזוב, ובתגובה משך הנאשם את ידו של שלומי ועיקמה. שלומי הדף את הנאשם מעליו, והנאשם נשכב על הרצפה. בהמשך קם ועזב את המקום תוך התעלמות מהוראותיו של שלומי.
2. ההגנה לא הכחישה את תוקף צו הפיקוח והוראותיו אך טענה, בתשובה לאישום מיום 25.12.16, כי הנאשם לא הפר את הוראות הצו שכן לא הציע למכירה את הספרים. עוד טענה כי הנאשם לא תקף את שלומי אלא הותקף על ידו, וכי שלומי לא הזדהה בפני הנאשם כקצין פיקוח.

דין

הפרת צו הפיקוח

3. צו הפיקוח שניתן כולל צו ראשון מיום 17.1.10 (ת/3), הארכה מיום 15.1.14 (ת/5א) והארכה נוספת, לתקופה של שלוש שנים, שניתנה ביום 20.4.15 (ת/5ג. ראו גם ת/5ב). מאלה עולה כי הצו היה בתוקף במועד האירוע מושא האישום.
4. הצו כלל מספר תנאים. הרלבנטיים לענייננו הוא התנאי הבא:

עמוד 1

"ה. קבלת אישור קצין הפיקוח למקום עבודה על מנת שיוכל לוודא, כי לא יעסוק בתחום בו קיים קשר ומגע עם קטינות באופן שיאפשר קיומן של קורבנות פוטנציאליים נוספים" (ת/3).

5. הראיות שהוצגו בפני מוכיחות, מעל לספק, כי הנאשם הפר הוראה זו כאשר עסק במכירת ספרים במכון לב, למרות שלא קיבל את אישור קצין הפיקוח למכור במקום ספרים.

6. כך עולה, ראשית, מדברי הנאשם. בהודעתו ת/1 סיפר כי הגיע למכון לב משום שביקש "להפיץ" את הספרים ולכן "שמתי אותם עם פתק עליהם" (ש' 11). כשנשאל אם יש לו אישור עבודה השיב כי אין המדובר בעבודה (ש' 23) - תשובה ממנה עולה שלא ניתן לו אישור. הנאשם טען בפני חוקר כי מכירת ספרים אינה עבודה ובד-בבד אישר כי "הצבתי ספרים ושמתי פתק מי שרוצה שם כסף בקופה", וכי בתמורת הספרים הוא מכסה חובות שיש לו (ש' 25, 29).

בעדותו בבית המשפט מסר הנאשם כי בהגיעו למכון לב הניח את הספרים וניגש לספרן "לבקש ממנו רשות להציג את הספרים האלה ולשים אותם במקום מוצג כדי שמי שרוצה יקנה ויתקשר אלי" (פ/20 ש' 14-13). עוד טען, לראשונה, שניתן לו אישור למכור ספרים שכן "קצין הפיקוח שלי יוסי שטרית במשך שנים אמר לי אני רושם אותך כמוכר ספרים" והוסיף "זה לא פעם ראשונה אני כל הזמן מוכר ספרי קודש" (שם, ש' 16-15). בחקירתו הנגדית הוסיף ואישר בהתייחס להגעתו למכון לב כי הגיע למקום לצרכי לימודים וכן משום ש"...שם יש לי חברים, רציתי למכור. אני שם ספרים ומקווה שמישהו יתקשר אלי". הגם שהכחיש שמכר ספרים אישר ששם אותם על דוכן וביקש מהספרן להשאירם במקום עם מספר טלפון "מתקשרים ואומרים שהם מעוניינים ואני אומר להם תפקידו לו (צ"ל: 'לי' - א.ג.)". הנאשם הוסיף ואישר כי בפתק שהציב לצד הספרים רשם שמחירו של כל ספר הוא 50 ₪, וכי ביקש להרוויח מהמכירה כסף בשל קשיי פרנסה "כל חמצן שאני מנסה להרוויח אני מרוויח" (פ/21 ש' 23 - פ/22 ש' 3).

7. מדברי הנאשם עולה, אפוא, כי ביקש למכור במקום ספרים תמורת כסף. הדבר עולה בקנה אחד עם ראיות נוספות שהוצגו: התמונות ת/7 בהן נראה הנאשם נושא ערימת ספרים, התמונה ת/7א בה נראה תא המטען של מכוניתו ובו ספרים רבים, חלקם עטוף בניילון, התמונה ת/7ד בה נראה הנאשם ליד שולחן ועליו ערמת ספרים (להלן: "הדוכן") וזאת בפתח המכון, תמונת הפתק שהציב ליד הערמה ובו הכיתוב "למכירה", תיאור הספר ותוכנו, מחירו - 50 ₪ והרישום "לפרטים: משה חורי" (ת/7ב). המשך המשפט אינו נראה (בתמונה). לאלה מצטרפות הקלטה ובה מקטע של שיחה בין קצין הפיקוח שלומי לבין הנאשם, ת/6, בה נשמע שלומי שואל אם הנאשם קיבל אישור למכור ספרים והנאשם משיב "אני עוד לא הצלחתי למכור...", וכן עדותו של שלומי, שסיפר כי חזה בנאשם כשהציב את הדוכן ואת הפתק הנזכר לעיל (שלדברי שלומי כלל גם את מספר הטלפון הנייד של הנאשם), והוסיף כי הנאשם נטל מספר ספרים, עלה למפלס העליון של המכון ועבר בין דוכנים, אנשים וכיתות שהיו במקום (פ/9, פ/13).

8. האם מדובר ב"עבודה" בניגוד לתנאי הצו והאם הנאשם היה מודע לכך? התשובה לכך מצויה, ראשית, בטענת הנאשם בעדותו לפיה קיבל אישור מקצין הפיקוח למכור את הספרים. הגם שאיני מקבלה, הרי שהעלאתה מציגה שגם לגישת הנאשם דובר בעבודה המצריכה אישור, וכי הנאשם ידע זאת. שנית, את התנאי הרלבנטי בצו יש לפרש בהתאם לתכליתו, העולה מנוסחו שצוטט לעיל (ומעבירות המין בהן הורשע הנאשם ואשר בוצעו בקטינות, כמפורט בהנמקה למתן הצו). ההתייחסות היא לצורך באישור קצין הפיקוח "...למקום עבודה על מנת שיוכל לוודא, כי לא יעסוק בתחום בו קיים קשר ומגע עם קטינות באופן שיאפשר קיומן של קורבנות פוטנציאליים נוספים". הדגש אינו, אפוא, על האופן בו יתפרנס הנאשם או על טיבה המדויק של העבודה, אלא על מיקומה - וליתר דיוק, על הרצון להבטיח ביקורת של קצין הפיקוח על מקום

העבודה, כדי למנוע מהנאשם אינטראקציה אפשרית עם קטינות וכך למנוע ביצוען של עבירות מין בקטינות. על רקע זה, אין טעם שיצדיק החרגה של הפעילות הנדונה בהליך זה - של מכירת ספרים במיקום מסוים-מגדרי "מקומות העבודה" הדורשים את אישור הקצין לפי תנאי ה' לצו הפיקוח. גם טענת הנאשם ש"אך" הציב את הספרים במקום והשאיר מספר טלפון למעוניינים לרכשם לא מסייעת לו, שכן הצבת הספרים במכון לב, איסופם חזרה והקשר האפשרי עם הרוכשים הן מסוג הפעולות שנותן הצו ביקש להכפיף לביקורת, כדי שקצין הפיקוח יודא שאין קשורות בקשר עם קטינים. יצוין גם שהנאשם נצפה מסתובב בתוך המכון, לטענתו כדי לבקש אישור להצבת הספרים, וגם פעילות מעין זו דורשת ביקורת. בעניין זה יש להדגיש כי הצו אינו מתיר לנאשם שיקול דעת להחליט בעצמו כי מקום או סוג עבודה מסוים אינם דורשים אישור, אלא קובע שעליו להציג לקצין הפיקוח, מראש, כל מקום עבודה ולקבל את אישורו. לכן, גם אם מקום העבודה הנדון היה מאושר בידי הקצין לו נדרש לכך (וזאת משלא נטען או בוסס כי השהות במכון לב או פעילות מכירת הספרים כרוכה בקשר עם קטינות) הרי שאין בכך לסייע לנאשם, שלא פנה לקבלת אישור מבעוד מועד ובכך מנע את הביקורת שביקש הצו להבטיח.

9. הדבר מובילנו לטענת הנאשם, בעדותו, כי קיבל אישור כאמור. איני יכול לקבל טענה זו. ראשית, בחקירת המשטרה מסר גרסה ממנה עלה, כמפורט לעיל, שאין ברשותו אישור. הטענה במישור זה היא, אפוא, "כבושה" וזאת ללא הסבר הולם. לכך יש להוסיף כי ההגנה לא עימתה את קצין הפיקוח שלומי, שטען כי לפי בירורו לא ניתן לנאשם אישור, עם טענת הנאשם, וכי לא הובא אף עד לתמוך בה. זאת, הגם שניתן היה לזמן את קצין הפיקוח יוסי שטרית שלטענת הנאשם אישר לו לעבוד בעבודה הנדונה. לבסוף, בהקלטה ת/6 נשמע הקצין שלומי, כאמור, שואל את הנאשם האם ברשותו אישור, והנאשם אינו משיב בחיוב אלא מוסר שעוד לא הצליח למכור ספרים. כל אלה מחייבים לקבוע, כי לא ניתן לנאשם אישור לעבוד במכירת ספרים במכון לב.

10. מסקנתי היא כי הנאשם הפר במודע את תנאי הצו.

תקיפת קצין הפיקוח שלומי

11. החלטתי לזכות את הנאשם מן העבירה של תקיפת עובד הציבור.

12. בפתח הדברים יש לחדד את מושא האישום: לפי נוסח כתב האישום, התקיפה הנטענת נוגעת לתרחיש לפיו הנאשם משך את ידו של שלומי ועיקמה. מן הראיות עלה, כפי שיפורט בהמשך, כי לאחר המגע ביד התרחשה התגוששות אלימה בין הנאשם לשלומי, אך התביעה לא ייחסה לנאשם אקט של תקיפה בגין שלב זה (שכלל לא תואר בכתב האישום) וממילא שלא יורשע בגינה. בהמשך נראה כי שלב ההתגוששות רלבנטי וזאת לצורך בחינת גרסאות העדים.

13. אסקור תחילה את הגרסאות: **שלומי** העיד כי לאחר שראה את הנאשם עם הספרים במכון לב, ניגש אליו, הזדהה ושוחח עמו בעניין העדרו של אישור למכירתם כמפורט לעיל. אז ירד עם הנאשם מן הקומה העליונה מטה. בשלב זה החל הנאשם "לרטון ואמר מי אתה מה אתה בכלל תעשה מה שאתה רוצה". הנאשם קיפל את הדוכן והכניסו לתא המטען של רכבו יחד עם הספרים בעוד ששלומי, בהנחיית מפקדו, הזמין את המשטרה ודרש מהנאשם שלא לעזוב את המקום "המשטרה כבר בדרך". הנאשם נכנס לרכבו ושלומי חזר על דרישתו ונעמד כשגופו בין דלת הנהג (שהיתה פתוחה) לבין הרכב ובו הנאשם. אז הניע הנאשם את הרכב, בעוד ששלומי אחז בדלת "אמרתי לו אתה לא נוסע אתה ממתיין פה משטרה צריכה להגיע". בשלב זה הנאשם "תפס לי את היד ומשך אותה פנימה ועיקם אותה" שאז החלה התגוששות בין הנאשם שברכב

לבין שלומי שפלג גופו העליון היה בתוך הרכב ורגליו מחוצה לרכב. במהלך זה משך שלומי את הנאשם החוצה מן הרכב. אז הפסיקה ההתגוששות, הנאשם התיישב על הקרקע למספר רגעים ואז חזר לרכב, לגם מפחית קולה, נרגע, יצא מהאוטו ועלה להתפלל במכון. שלומי טען שבמאבק עם הנאשם הוא נחבל בידו וברגלו, הגם שהחבלה ברגל לא נגרמה במכוון אלא מנפילת הנאשם, והוסיף שלאורך ההתרחשות שב הנאשם ואמר "תעשה מה שאתה רוצה, אני לא שם עליך" (פ/9-10, פ/18-19). עוד הכחיש כי תקף את הנאשם לאחר שזה נמשך החוצה מהרכב (שם), או כי קודם לכן ניסה להכניס את ידו לרכב כדי לתפוס במתג ההתנעה. שלומי עמד על כך שאחז בדלת הרכב והנאשם ניסה לשחרר את האחיזה (פ/15 ש' 20).

14. מכאן **לגרסת הנאשם**. בחקירה שנערכה ביום האירוע, ת/1, טען הנאשם כי לאחר שהעמיס, בהוראתו של שלומי, את הספרים לרכבו שלומי "התלהם וזה מרתיע אותי...". הוא מסר כי נכנס לרכבו ובזמן זה ערך שלומי טלפונים, שאז דרש ממנו הנאשם לאפשר לו לעזוב את המקום בעוד ששלומי הכניס ידו לרכב "לתוך ההגה ורוצה למשוך את המפתחות אני העפתי לו את הידיים ואמרתי לו שלא יפעיל כוח מכאן אני זוכר רק מכות או שנפלתי או שהוא הפיל אותי על הרצפה והוא נתן לי בעיטות" (ש' 18-19). הנאשם טען ששלומי בעט בראשו ושרק לאחר מכן התקשר שלומי למשטרה (ש' 44). כשנשאל כיצד הגיע לרצפה השיב "נפלתי מהאגרוף שלו" (ש' 49).

למחרת מסר הנאשם הודעה נוספת, ת/2. בראשיתה, בניגוד לת/1 בה טען שהותקף בעודו יושב ברכב ולאחר ששלומי ניסה למשוך את המפתחות, טען הנאשם כי הותקף כאשר ניסה להיכנס לרכבו. את התקיפה תיאר בצורה מועצמת הכוללת אגרופים "בראש ובעמוד השדרה התחתון ונגרם לי שבר בעצם הזנב..." (ש' 4-5). בהמשך חזר לתיאור לפיו הותקף בעודו יושב ברכב. זאת, לאחר שנכנס אליו "לנסוע מהמקום ישבתי בכיסא הנהג והתנעתי את הרכב", ואילו שלומי הכניס ידו לרכב כדי להוציא את המפתחות ממתג ההתנעה והנאשם הזיז את ידו והותקף "ישר באגרופים לפני ואני נפלתי מהרכב לרצפה ואחרי שנפלתי הוא בעט לי בראש ובגב ובעמוד שדרה תחתון ובאגן הירכיים ושבר לי את עצם הזנב" (ש' 12-15).

15. גרסתו של הנאשם בבית המשפט הייתה שונה במובנים מסוימים. בחקירתו טען, כאמור, כי התניע את הרכב במטרה לנסוע מהמקום. הפעם טען כי לאחר דין-ודברים עם שלומי נכנס לרכבו והתניעו וזאת כדי להדליק את המזגן ולשתות קולה ברכב "זה היה יום חם", בעוד ששלומי "החליט שאני רוצה לברוח לו, הוא התחיל לדפוק בדלת" (פ/22 ש' 21, פ/20 ש' 26-27). עוד טען כי שלומי פתח את הדלת והכניס את ידו כדי לכבות את המנוע, והנאשם חשש כי יסובב את המפתח "לכיוון ההפוך להרוס לי את המנוע" (פ/20 ש' 30). הנאשם סיפר כי "אני חושב כי הדפתי אותו או לא", שאז התרחק שלומי ושוחח בטלפון וגם הנאשם יצא מהרכב. הנאשם הציג את טענתו לתקיפה בידי שלומי בצורה הדומה לזו שהציג בראשית הודעתו ת/2 (ובשונה מדבריו בת/1 ובהמשכה של ת/2), כאשר התייחס לתקיפה מאחור, בהפתעה. לפי תיאורו "כשחזרתי לאוטו להיכנס הוא תקף אותי מאחורה בגב באגרופים הרגשתי אגרופים על הראש נפלתי על הרצפה כדי להימנע מכל פעולה נגדית נגדו... הוא התחיל להסתובב סביב ולבעוט בכל הכיוונים" (פ/21 ש' 1-4), ושוב "הוא בא מאחורי... עם הגב אליו וחטפתי אגרופים" (פ/23 ש' 1). פער נוסף מצוי בנוגע לסיבה לנפילתו ארצה: בחקירה טען כי נפל בשל אגרוף מצדו של שלומי, ובעדותו כי הפיל עצמו ארצה כדי להימנע מאלימות כלפי שלומי (ראו שם וכן פ/23 ש' 30-31 ופ/24 ש' 27). אשר לכוח שהפעיל כלפי שלומי סיפר הנאשם שכאשר שלומי הכניס ידו לרכבו "יכול להיות שדחפתי קצת את היד, לא עיקמתי לו ולא כלום". עם זאת התכחש למונח בו השתמש בחקירת המשטרה בה מסר כי "העיקף" את ידיו של שלומי (פ/23 ש' 22-24).

16. אופי זה של דברי הנאשם יצר רושם בעייתי מבחינת אמינותם. הנאשם כשל בפערים עובדתיים משמעותיים בין גרסאותיו. עוד התקשה להסביר כיצד, לאחר אותה מתקפה קשה כדבריו מצדו של שלומי, שהותירה אותו חבול וכואב (פ/21 ש' 3-5), הוא בחר לעלות להתפלל במכון לב (שם, ש' 7 וכן ת/1 ש' 67). כשהתבקש להסביר זאת שינה את גרסתו וטען כי בשלב זה עדיין לא חש כאבים עזים, וכי דובר בתפילת עמידה (פ/25 ש' 15-16). לאלה יש להוסיף כי הנאשם טען שבמהלך תקיפתו בידי שלומי מחוץ לרכב התאספו אנשים סביב "ושאלו אותו למה הוא מכה אותי ורק אז הוא הפסיק" (ת/2 ש' 15), ובעדותו הוסיף שדובר בסטודנטים "שמכירים אותי בחלקם" (פ/25 ש' 12), אך לא הביא מי מהם לעדות הגם שטען כי ניסה לאתרם ולא הצליח (שם, ש' 21-22).

17. כל אלה מקשים לקבל את גרסת הנאשם בכללותה. איני יכול לקבוע כי הנאשם הותקף מחוץ לרכב על-ידי שלומי, וודאי שלא בהפתעה כטענתו. מנגד, עדותו של שלומי הותירה רושם חיובי, היוצר נטייה לקבלה. המדובר בעובד ציבור שמילא את מלאכתו ללא סכסוך או מניע שיהיה לו לטפול אשם על הנאשם. הדברים שמסר היו קוהרנטיים בהשוואה לדברים שמסר בחקירת המשטרה, כאשר הודעתו הוגשה כנ/1 והולמת את עדותו בבית המשפט. אני ער לפערים עליהם הצביעה ההגנה בחקירה הנגדית, כגון העדר אמירה של שלומי בנ/1 לפיה שוחח עם מפקדו, אך אין המדובר בנקודות שבלב התיאור העובדתי ושיש בהן להוות "סתירות" בעוצמה הגורעת ממשקלם של דברי העד.

18. למרות האמור לעיל, איני יכול לקבל את תיאוריו של שלומי במלואם. המדובר במצב של "מילה מול מילה", כאשר שלומי והנאשם טענו, כל אחד, כי הותקף בידי רעהו. במצב דברים זה וכאשר הדבר מתאפשר ראוי לשיטתי שלא להסתפק ברושם שהותיר כל אחד מן העדים. זאת, כאשר ניתן לאתר ראיות חיצוניות שתוכלנה לשפוך אור על ההתרחשות. ראוי גם להוסיף ולבחון את עדויות הצדדים במבחן ההיגיון. בחינה זו מעלה נקודות משמעותיות אשר מחייבות לאמץ לטובת הנאשם בפלילים הנחות עובדתיות מסוימות אודות אופן התרחשות האירוע:

19. נקודה ראשונה עניינה בראיות שהוצגו אודות חבלות שנגרמו מן האירוע: שלומי תיאר כי נחבל ביד וברגל (פ/10, פ/18-19). תיעוד רפואי לא הוגש היות שעורכו לא נרשם כעד תביעה ובהעדר הסכמה, אך הוצגה תמונת הרגל החבולה, ת/7. אחזור ואציין כי שלומי שיער שרגלו נחבלה כאשר הנאשם נפל עליה ועמד על כך שהנאשם לא הכה ברגלו (שם). מכל אלה עולה כי בהתגוששות עם הנאשם נפגע שלומי בידו.

מנגד, הנאשם ספג חבלות משמעותיות יותר. הוא הציג תיעוד רפואי (ת/2 ות/2ב) המתעד שבר בעצם העצה (המצויה בבסיס עמוד השדרה), ולצדו "סימן חבלה בראש קל ללא המטומה, סימן חבלה בפנים, רגישות קלה בכתף וגב תחתון". הגם שהשבר יכול היה להיגרם מנפילתו של הנאשם לקרקע מחוץ לרכב, לדבריו (בעדותו) ביזמתו-שלו, הרי שהחבלות בראש ובפנים והכאבים בכתף ובגב התחתון מעידים כי ספג חבטות. אני ער לכך ששלומי תיאר התגוששות הדדית בתוך הרכב, אך הוא נטה לתארה כדחיפות ומשיכות (למשל פ/10 ש' 25), תיאור שעל פני הדברים מתיישב פחות עם החבלות שנגרמו. כך, הגם שאני דוחה את טיעוני הנאשם אודות תקיפתו החד-צדדית בידי שלומי וסבור שהתרחשה התגוששות הדדית, הרי שאופייה כלל גם הפעלת כוח משמעותי מצדו של שלומי באופן הסוטה מתיאוריו-שלו. אמנם אין המדובר בשלב לגביו ייחסה המאשימה לנאשם את עבירת התקיפה, אך פער זה מחייב משנה-זהירות בבחינת עדותו של שלומי גם לגבי חלקו הראשון של האירוע האלים, וזאת בנוגע לטענתו למשיכת ידו ועיקומה בידי הנאשם.

20. מכאן לנקודה שניה, שעניינה בטענה למשיכת היד ועיקומה. הנאשם סיפר בחקירתו ובבית המשפט כי הדף או דחה מעליו ("העיף") את ידו של שלומי, כך שאין מחלוקת על עצם המגע אך נדרש לאפיינו: שלומי טען,

כאמור, כי ניצב מחוץ לרכב ואחז בדלת כדי שהנאשם לא יסע מהמקום, ואילו הנאשם אחז בידו, משכו באמצעותה לתוך הרכב ועיקמה. הנאשם טען, מנגד, ששלומי הוא שהושיט ידו לתוך הרכב בניסיון לאחוז במתג ההתנעה ולכבות את המנוע שהותנע, שאז הדף את ידו.

במחלוקת זו, בחינת הגיונם של הדברים לא מאפשרת להעדיף את גרסתו של שלומי. אני מקבל את דבריו כי הנאשם התניע את הרכב כדי לעזוב את המקום. הנאשם אישר זאת, כאמור, בחקירתו במשטרה וניסיונו לחזור בו מכך בעדותו אינו אמין עלי. בנוסף, שלומי מסר כי פעל בצורה נחושה במטרה למנוע מהנאשם לעזוב. לכן, בעוד שמבחינתו של שלומי הגיוני לפעול באחת משתי הדרכים שתוארו: לאחוז בדלת או לנסות לכבות את המנוע, הרי שמבחינתו של הנאשם המבקש לנער מעליו את שלומי ולנסוע מהמקום אין כל הגיון בניסיון לאחוז בידו של שלומי ולמשוך אותו בכוח לתוך הרכב. חוסר ההיגיון מבחינתו של הנאשם המבקש לעזוב את המקום ניכר גם בהמשכה בפועל של ההתרחשות, שבהתגוששות בין השניים בתוך הרכב. עבור אדם המבקש לעזוב את המקום, ניעורו של שלומי היה אפקטיבי הרבה יותר בניתוק ידו מן האחיזה בדלת ודחיפתו לאחור כדי לסגור את הדלת, במקום לנסות ולהכניסו בכוח לתוך הרכב. לכן, ונוכח הזהירות המתחייבת בפלילים והנקודה הראשונה שנדונה לעיל ואשר מחייבת בחינה זהירה של ראיות התביעה במישור זה, סבורני כי יש להניח לטובתו של הנאשם כי התיאור שמסר אודות שלב זה בהתרחשות מדויק. היינו, כי שלומי הושיט את ידו לתוך הרכב, כשהיא עוברת "דרך" גלגל ההגה, אחז במפתחות וניסה לכבות את המנוע.

21. האם בשלב זה הנאשם רק הדף את היד, כפי שאישר, או גם עיקמה? גם כאן, בשים לב לחובת הזהירות הנדרשת בפלילים ולהתחזקותה נוכח הנקודות שהוצגו לעיל, יש להניח לטובת הנאשם כי לא עיקם את ידו של שלומי. יש לזכור כי התנוחה של הושטת יד בידי אדם העומד מחוץ לרכב, "דרך" גלגל ההגה וזאת לשם אחיזה במתג ההתנעה, היא תנוחה מסורבלת המצריכה ממילא סיבוב מסוים של היד. במצב זה הפעיל הנאשם כוח על ידו של שלומי, בדרך של הדיפתה. הדבר עשוי היה ליצור אצל שלומי את התחושה שתיאר, של עיקום ידו. בהתחשב בכל אלה, איני סבור כי ניתן להיסמך על עדותו כהוכחה לכך שהנאשם, במודע ומעבר להדיפת היד, גם סובב אותה כחלק ממהלך של תקיפתו של שלומי.

22. מכל אלה עולות הקביעות העובדתיות הבאות: שלומי, לאחר שהבחין שהנאשם התניע את הרכב ומתכוון לעזוב את המקום בניגוד לדרישתו מהנאשם שלא לעזוב, הושיט את ידו לתוך הרכב ואחז במתג ההתנעה בניסיון לכבות את המנוע. הנאשם, מנגד, הדף את היד ואז החלה התגוששות בין השניים.

23. האם מעשה ההדיפה מצדו של הנאשם עולה כדי עבירה של תקיפת עובד הציבור? סעיף 382א(א) לחוק העונשין מגדיר את העבירה כעוסקת במי אשר "תוקף עובד הציבור או מי שממלא חובה או תפקיד המוטלים עליו על פי דין... והתקיפה קשורה למילוי חובתו או תפקידו של הנאשם...".

24. העבירה הנדונה נועדה לספק הגנה לעובדי הציבור, הממלאים תפקיד בעל חשיבות חברתית ואשר עלולים למצוא עצמם מטרה לאלימות במסגרת זו. מקובל עלי כי האינטרס הציבורי מקים שאיפה לספק לעובדי הציבור הגנה רחבה במילוי תפקידם, וכי הדבר צריך לבוא לידי ביטוי בפרשנות העבירה וביישומה. ועם זאת, אין המדובר בעבירה חסרת גבולות, ולא אחת עלולה היא להתנגש עם זכויות הפרט, שמעשי עובד הציבור עלולים לפגוע בהן. לכן, תוחם אחד מגבולותיה בידי המחוקק, בנוסח הדורש כי התקיפה תהיה קשורה למילוי חובתו או תפקידו של עובד הציבור. חריגה של עובד הציבור מסמכותו עשויה להחריג את הסיטואציה מגדרי העברה.

25. אין המדובר בתוצאה "אוטומטית". באחת הפרשות קבע בית המשפט העליון, באמרת אגב, כי "לאכלחריגהקלהמסמכותתיחשבבהכרחפעולהתוךחריגהמתפקיד,

ככלשהדבריםנוגעיםלעבירותשתכליתןהגנהעלבעליתפקידיםבשירותהציבור" (רע"פ 229/12 כהן נ' מדינת ישראל, פס' 19 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז (16.10.12)). ועם זאת, מקום בו יש בחריגה מסמכות משום פגיעה של ממש בחירויות האזרח, אפשר כי העבירה לא תתקיים. כך, בפרט, מקום בו עובד הציבור ממלא תפקיד המקנה לו כוח ולצדו פוטנציאל פגיעה בפרט.

26. דוגמא לכך, שעסקה בעבירה בעלת נוסח מקביל הדנה בתקיפת שוטרים, ניתן למצוא בע"פ 40/58 היועץ המשפטי לממשלה נ' זיאד (פ"ד י"ב 1358 (1958)). דובר בזיכוי של אדם שתקף שוטר שהשיח עליו בהיותו במשמורת, ב"שלב מעבר" לבית הסוהר, וזאת לאחר שהשוטר דרש ממנו לנקות את תאו. בית המשפט העליון אשרר את זיכוי של המשיב מעבירה של תקיפת שוטר. זאת משנקבע שהשוטר לא היה מוסמך לדרוש מהמשיב את שדרש. בית המשפט הדגיש כי כפייתו של אדם, ללא סמכות, לעשות מעשה שלא חייב היה לעשותו מהווה חריגה מתפקיד השוטר, והדגיש כי "אנו נמצאים כאן בשטח של חירות האזרח, והכלל הוא כי במקרה כזה יש להקפיד היטב שחירות זו לא תישלל ממנו אלא בצורה ובמידה המשתמעות ברורות מן החוק" (שם, עמ' 1364 מול האות ז', ועמ' 1368 מול האות א'). דברים אלה, שנכתבו טרם חידודן של זכויות הפרט במשפט הישראלי, מקבלים משנה-משקל כיום, בעידן בו מוכרת החשיבות וההכרח שבהגנה על זכויות אלה.

קיים מספר של מקרים דומים. ראו למשל ע"פ 229/57 אל-נקיב נ' היועץ המשפטי, פ"ד י"ב 850 (1958), שהבהיר כי "אין לשוטר סמכויות מיוחדות, העולות על סמכויותיו של כל אזרח אחר, אלא במידה שהחוק מעניק לו סמכויות מיוחדות כאלה. בכך נבדלת מדינת חוק כמדינתנו מ'מדינת משטרה'...מעשה שנעשה על-ידי שוטר ללא סמכות אין לראותו לעולם כמעשה שנעשה במילוי תפקידו כחוק לצורך בירור אשמתו של אדם אחר, שהתקיף את השוטר..." (עמ' 852). ראו בדומה ע"פ 321/62 כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד י"ז 846 (1963), שאף בו נמנע בית המשפט מלהרשיע בתקיפת שוטר אדם שדחף שוטר אשר ערך חיפוש על גופו שלא כדין.

27. מכאן למקרה בו אנו עוסקים. קציני הפיקוח לפי חוק הפיקוח ממלאים תפקיד בעל אופי אכיפתי. הם פועלים ליישום הצווים הניתנים לפי החוק, המבקשים לגונן על הציבור. לצורך זה, הוענקה להם, בסעיף 18 לחוק הפיקוח, שורה ארוכה של סמכויות ובהן סמכויות פוגעניות כגון הסמכות לערוך חיפוש על גופו, בביתו, במחשבו וברכבו של המפוקח, לדרוש ממנו לספק בדיקות נשיפה ושתן, לדרוש ממנו ומצדדים שלישיים מידע על המפוקח, לדרוש מהמפוקח להתייצב בפניהם ועוד. לצד החשיבות שבהגנה על הציבור הכיר המחוקק ברגישות הייחודית הנלווית לביצוען של סמכויות אלה, שעניינה בפגיעה האפשרית הקשה בפרטיותו של המפוקח ובמהלך חייו לו ייחשף בציבור דבר הפיקוח עליו כעבריו מין. לכן, ונוכח עצמת הכוח שניתן לקציני הפיקוח, קבע המחוקק במפורש כי "קציניפיקוחיעשהשימושבסמכויותהנתונותלולפיהחקוזהבמידההדרושהכדילמלאאחריתנאיהפיקוחוהמעקב, ותוךהגנהמרבייתעלפרטיותושלעבריוהמין"(סעיף 18(ב)).

28. המדובר אפוא בתפקיד שרגישותו מחייבת הקפדה יתרה על גדר הסמכויות. מכאן הקושי שבחריגתו של שלומי מסמכויותיו, עת פעל כדי לכפות על הנאשם שלא לנסוע ברכבו ולעזוב את המקום. שלומי אישר בעדותו כי אין לו סמכות לעכב את הנאשם, וניסה להסביר את הוראתו לנאשם בצורה לא משכנעת במילים "עייכבתי אותו לא בלשון החוק לעכב אלא בלשון המתנה עד שתגיע המשטרה" (פ' 15 ש' 27). מדבריו עלה

גם שפעולותיו נעשו ללא הכרח: הוא אישר שלא חשש שהנאשם יבצע עבירת מין במקום, וכי לא היה קושי לשוב ולאתר את הנאשם לו עזב את המקום. ההפרה שאיתר שלומי התמצתה במכירת ספרים ללא אישור קצין הפיקוח, ולא כללה סיכון קונקרטי לציבור שהיה צורך למנעו מידיה, היות שמסוכנותו של הנאשם נוגעת לקטניות ולא נטען או בוסס שהיו קטניות במקום או כי פעילות מכירת הספרים יצרה סיכון במישור זה. גם אם הנאשם ביצע בעבר הפרות של עבודה ללא אישור, כטענתו של שלומי (ואיני קובע ממצא בעניין זה שלא הוכח), אין בכך להסביר מדוע נדרשה התערבות דחופה מהסוג המדובר שעה שלא היה קושי לאתר את הנאשם ולטפל בהפרותיו.

29. לצד עצם הדרישה מהנאשם שלא לעזוב את המקום, הוסיף שלומי וחרג מסמכויותיו כאשר נקט בפעולות פיזיות כדי למנוע מהנאשם לנסוע. כשדלת הרכב פתוחה והרכב מונע הושיט שלומי ידו פנימה, וכיבה את המנוע, תוך יצירת "חיכוך" שהסלים בהמשך לכדי התגוששות פיזית וחבלות. אין להקל ראש בפעולות אלה, הפוגעות בזכויותיו של הנאשם לחירות ולחופש התנועה. גם אם ביצע בעבר עבירות מין וגם אם טובת הציבור מחייבת לפקח עליו, ואולי דווקא בשל כך, הנאשם הינו אדם ככל האדם וזכויותיו ראויות להגנה.

שלומי עצמו אישר כי דובר בחריגה מדרך הפעולה השגרתית שלו: כששאלתיו כיצד היה נוהג עם מפוקח שמסרב לדרישה להמתין למשטרה השיב "הייתי נותן ללכת ויודע איפה למצוא אותו" (פ/16 ש' 4). לא שוכנעתי כי חריגתו מגישה זו במקרה דנן הייתה מוצדקת או בגדר סמכויותיו. הסבר נוסף שהעלה, כי חשש מדריסה בידי הנאשם, הועלה בצורה "כבושה" ואני מתקשה לקבלו (פ/15 ש' 5-11), מה עוד ששלומי עצמו הציב עצמו בסיטואציה בה ניכר הסיכון האמור.

30. לשיטתי מדובר בחריגה של ממש מסמכות תוך פגיעה בזכויותיו של הנאשם שמצא עצמו מושא לאכיפה מילולית ופיזית שלא כדין. הדבר מובילני לתגובתו של הנאשם לפעולותיו הפיזיות של שלומי: הדיפת היד, גם אם היה מוטב להימנע ממנה, אינה בגדר תגובה אלימה במיוחד או חריגה למעשיו של שלומי, שבהושטת ידו לתוך רכבו של הנאשם הישוב ברכב כדי לכבות את המנוע. המשך האירוע, שבהתגוששות האלימה בין השניים בה נפגע הנאשם בצורה משמעותית יותר מאשר שלומי, אינו בגדר האישום כאמור וככל הנראה היה נמנע לו הותר לנאשם לעזוב את המקום תוך זימונו למשטרה בהמשך.

31. שקלול כל אלה אינו מצדיק, לשיטתי, להרשיע את הנאשם בעבירה החמורה של תקיפת עובד הציבור. מסקנתי מתחזקת נוכח סעיף העבירה שייחסה המאשימה לנאשם - סעיף 382א(ב) לחוק העונשין (בכתב האישום נרשם 382(ב), ככל הנראה בשגגה). סעיף זה עוסק במי שתקף את עובד הציבור בכוונה להכשילו או להפריע לו במילוי תפקידו. בהעדר סמכות עיכוב או שימוש בכוח סביר לצורך העיכוב, לא ניתן לראות בפעולותיו של שלומי במטרה לכפות על הנאשם להישאר במקום כחלק מתפקידו, וממילא שמעשי הנאשם לא נועדו להכשילו מלבצע את משימתו החוקית.

32. בנוסף, והגם שהדיפת ידו של שלומי עונה להגדרה הרחבה של המונח "תקיפה" שבסעיף 378 לחוק העונשין, איני מוצא להרשיע את הנאשם בעבירת תקיפה שלא כדין לפי סעיף 379 לחוק. הדבר לא התבקש בידי התביעה. ההדיפה אינה, כאמור, בגדר הפעלת אלימות משמעותית אשר מקימה אינטרס ציבורי שמחייב הרשעה בעבירה "חלופית". זאת, בפרט, נוכח המשך ההתרחשות והראיות לפיהן הופעל גם כוח משמעותי כלפי הנאשם, כמתואר לעיל. עוד ספק בעיני אם הדיפת יד המושטת לתוך רכב לצורך כיבוי המנוע בניגוד לרצון בעל הרכב היא פעולה "שלא כדין". במצב דברים זה אין מקום, לשיטתי, להפעיל את הסמכות המסורה לשיקול דעתו של בית המשפט ולהרשיע את הנאשם בעבירה שלא נטענה בכתב האישום (השוו: ע"פ 78/89 אפנ'ר נ' מדינת ישראל (14.6.79)).

33. מסקנות אלה מייתרות את הצורך להכריע בטענה נוספת שעלתה בפרשת ההוכחות, אודות מודעותו של הנאשם לזהותו של שלומי כקצין פיקוח. למעלה מן הצורך אציין כי הגם ששלומי אישר שבאירוע הנדון לא לבש מדים (פ/13), והסביר זאת בפגיעה האפשרית בעבודת המעקב ובפרטיות המפוקח (פ/18 ש' 13-14), הרי שטען כי הזדהה בפני הנאשם. הנאשם, שהכחיש כי ההזדהה נעשתה מיד עם פגישתם, אישר כי נעשתה לאחר שירדו יחד לעבר רכבו (פ/20 ש' 23). כך, גם לגרסת הנאשם הוא ידע, באירוע לגביו ייחסה לו המאשימה עבירה של תקיפת עובד הציבור, כי בפניו קצין מיחידת הפיקוח. עם זאת, בשל קביעותי שהובאו לעיל אין בכך להקים לו אחריות בעבירה האמורה.

הכרעה

34. הנאשם מורשע בעבירה של הפרת צו הפיקוח, ומזוכה מן העבירה של תקיפת עובד הציבור. הכרעת הדין ניתנת שלא במעמד הצדדים וזאת בהסכמתם.

35. **טיעון לעונש יישמע ביום 5.7.17 בשעה 12:30.** המזכירות תודיע לצדדים. ב"כ הנאשם יוודא את התייצבות מרשו.

ניתנה היום, כ"ה סיוון תשע"ז, 19 יוני 2017, בהעדר הצדדים.